

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา และการผลิตบุคลากรทางศาสนาของประเทศ โดยขยายขอบเขตการให้การศึกษาของสถาบันการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จัดระเบียบการบริหารงานให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม¹

จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ส่งผลต่อการกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน ต่างตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพในการให้บริการ (Service Quality) และความพร้อมในการตอบสนอง (Responsiveness) ซึ่งก็คือ ความพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ รวมถึงความสามารถในการให้บริการได้อย่างรวดเร็วและความพร้อมในการให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันและระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

สำหรับงานการเงินและบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ที่เป็นตัวสำคัญช่วยในการขับเคลื่อนการบริหารด้านการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีหน้าที่ในการสนับสนุนงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นอกเหนือไปจากหน้าที่ในการจัดการ ควบคุมดูแลการดำเนินงานในด้านการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและวิจัย เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร และการ

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, แผนพัฒนาวิทยาเขตขอนแก่น ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙), (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐.

ทำงานเพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจสูงขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามพันธกิจขององค์กร โดยบูรณาการหรือประยุกต์เทคนิคในการปรับปรุงคุณภาพต่าง ๆ²

เนื่องจากการเงินและบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เป็นฝ่ายทำหน้าที่ในการเบิกจ่าย การบันทึกบัญชีและการรายงานข้อมูลทางการเงินและบัญชี ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการควบคุมการเงินและบัญชี ซึ่งในขณะนั้นงานการเงินและบัญชี กำลังประสบปัญหาในเรื่องความพร้อมในการตอบสนองแก่ผู้รับบริการในงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ขาดความรวดเร็วในการดำเนินงาน การค้นหาเอกสาร การสืบค้นข้อมูล การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่ายให้ถูกต้องตามกฎระเบียบต่าง ๆ การจัดทำเอกสารผิดพลาด การเขียนผังการไหลของกระบวนการ (Flow Chart) ไม่ครบถ้วน ทำให้สับสนขาดการให้ความรู้ด้านการเบิกจ่ายที่มีการปรับเปลี่ยนอัตราหรือวิธีการให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยให้ได้ทราบถึงวิธีการเบิกจ่ายที่เอกสารและรูปแบบต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีปัญหาในการสรุปผลข้อมูล เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

ดังนั้นผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่งานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเงินการบัญชีของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงงานอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์และปรับปรุงงานเป็นไปโดยชัดเจนขึ้น สามารถจัดอุปสรรคในเรื่องของความรู้ประสิทธิภาพในแง่ของระยะเวลาในการให้บริการ เพิ่มความพร้อมในการให้บริการ หลีกเลียง ลด หรือควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ได้ รวมทั้งสามารถเป็นตัวอย่างให้แก่หน่วยงานบริการอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นที่มีความต้องการในการปรับปรุงความพร้อมในการให้บริการได้

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, งานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, (ม.ป.ท : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๔-๕.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อทราบผลการบริหารงานการเงินและบัญชี ตามความคิดเห็นของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นที่มีต่อการบริหารจัดการงานการเงินและบัญชี

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลการบริหารงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ ประชากร จำนวน ๒๔๒ รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี คณาจารย์ นิสิตและบุคคลภายนอกที่ติดต่อประสานเกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยมี ผู้บริหาร จำนวน ๓๐ คน เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี จำนวน ๑๐ คน คณาจารย์ จำนวน ๕๒ คน พระนิสิตและบุคคลภายนอก จำนวน ๑๕๐ รูปหรือคน

๑.๓.๒ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕๑ รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี คณาจารย์ นิสิตและบุคคลภายนอกที่ติดต่อประสานเกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยมี ผู้บริหาร จำนวน ๒๐ คน เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี จำนวน ๗ คน คณาจารย์ จำนวน ๓๕ คน พระนิสิตและบุคคลภายนอก จำนวน ๕๐ รูปหรือคน

๑.๓.๓ เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาความคิดเห็นผลการบริหารงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เกี่ยวกับด้านบุคลากรด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑.๔.๑ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนการให้บริการและความถูกต้องของเอกสารในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๔.๒ การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารงานฝ่ายการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ มีการประสานงานและร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ งานการเงินและบัญชี หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามแบบแผนของทางราชการ การเก็บรักษาและการนำเงินส่ง การรับการจ่ายเงินได้ทุกประเภท การจัดทำรายการตามระบบบัญชี งานบริการจ่ายเงินสวัสดิการ รวมทั้งการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับเงินทุกประเภท การบันทึกรายการทางบัญชี การทำงบเดือน และรายงานประจำเดือนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๔.๔ โครงสร้างองค์การ หมายถึง การจัดสายงานบังคับบัญชา การกำหนดขอบเขตของงานและผู้รับผิดชอบ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานใน งานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๔.๕ ความพึงพอใจ หมายถึง ความว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่องานการเงินและบัญชีของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๔.๖ ผลการบริหารการเงินและบัญชี หมายถึง การที่บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลการบริหารการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยในด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านโครงสร้าง ด้านการจัดการองค์กร ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๗ บุคลากร หมายถึง คณาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี นิสิตของมหาวิทยาลัย รวมทั้งบุคคลภายนอกที่มาใช้บริการการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๕.๑ ได้ทราบผลการบริหารงานการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน งานการเงินและบัญชีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๕.๒ สามารถปรับปรุงและเสริมสร้างการบริหารงานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๑.๕.๓ ได้แนวทางในการวางแผนและการกำหนดนโยบายการบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๑.๖ หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑.๖.๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๖.๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และวิทยาเขตอื่น

๑.๖.๓ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานการศึกษา